

Методи нейропсихологічного розвитку психомоторики

Система методів «Прогулянки» включає так званий "просторовий метод" для залучення дітей або дорослих до занять. На початку формувальної роботи проводять екскурсію по кімнаті, демонструючи та коментуючи всі предмети. Дитині пропонують взаємодіяти з простором, а потім малювати побачене, використовуючи кольори для передачі емоційних вражень. Наступні вправи спрямовані на розвиток уявлення про простір та орієнтування в ньому.

Сонячний зайчик

За допомогою дзеркала чи ліхтарика на стіні, дошці, інших поверхнях у кімнаті у межах досяжності дитини показується світлова пляма. Завдання гри – як можна швидше добігти й грюкнути рукою по плямі, «поки зайчик не втік». На другій стадії дитині потрібно тільки знайти пляму очима і показати рукою «ось він зайчик». На третій – показати рукою і докладно пояснити, де знаходиться «зайчик», у просторових термінах.

На другій та третій стадіях пляма показується і поза зоною фізичної досяжності дитини.

«Дзвіночок»

1. Методика аналогічна попередній, спрямована на розвиток взаємодії слухового, просторового, сомато-просторового сприйняття. Дитину, яка стоїть у центрі кімнати із заплющеними очима, просять вказати рукою і пройти в те місце, де дзвонив дзвіночок, запитують, якою рукою він показав (включення схеми тіла в аферентне забезпечення діяльності).
2. На другій стадії дитина тільки вказує рукою, де дзвонила дзвіночком.
3. На третій - вказує рукою і пояснює, де в кімнаті розташовувалося джерело звуку.

Методика сполученого малювання

Методика спрямована на розвиток дрібної моторики, образного мислення та предметного сприйняття, що є критично важливим для загального психічного та мовленнєвого розвитку дитини.

«Почуй простір»

Розпізнавання звуків природи

Дитині пропонують послухати аудіозапис з серії "Звуки природи". Завдання полягає в тому, щоб вгадати почуте. Наприклад, шум води або крики чайок можуть вказувати на море, шелест піску і сильний вітер — на пустелю. Це допомагає розвивати уявні образи та аудіовізуальне сприйняття.

Базові навички

Дітям дають словесні інструкції, такі як "піймай м'яч, підними руки вгору, присядь, перекинь м'яч". Якщо дитина не виконує інструкції правильно, їй повертають м'яч з зауваженням про правильне виконання. Це сприяє навчанню рухових дій і дисципліні.

Пасування м'яча

Вправи включають перекидання м'яча за годинниковою стрілкою або проти, з чіткими інструкціями про порядок дій. З часом діти вчать без помилок слідувати інструкціям, що розвиває просторове орієнтування.

Комплексні дії

Вправи на просторове орієнтування і логіко-граматичні відносини, де діти мають кидати м'яч і змінювати місця за вказівками. Початково дії демонструються, а згодом виконуються без підказок, що вимагає більшої уваги і розуміння.

«Болти та гайки»

Демонстрація завдання

Дитині демонструється набір із 4–6 болтів різного діаметру з нагвинченими на них гайками, інструкція «зніміть гайку з гвинта». З цим завданням відносно легко справляються всі діти.

Пошук відповідних гайок

Потім психолог перемішує гайки, пропонує знайти відповідні гайки для кожного гвинта і накрутити їх назад.

Розвиток навичок

Ця вправа не тільки розвиває моторику пальців, а й наочно-дієве мислення.

«Неохайна господиня»

Дитині в долоні, складені човником, насипається жменя квасолі (на більш пізніх етапах занять – горох, рис, пшоно). Це «приблизний робочий обсяг» матеріалу, заняття з яким адекватні розвитку уваги дитини, тонуусу її психічної діяльності. Потім дається інструкція: «Розтисніть долоні. Ой, що ми наробили! Збираймо!»

Хто швидше? Тільки треба збирати по одній квасолі двома пальчиками й класти в коробочку! Рис і пшоно збираються дрібками з трьох пальців. Ця вправа розвиває рухові операції, необхідні надалі для освоєння письма, а також довільне регулювання діяльності та довільну увагу, взаємодія зорової, тактильно-кінестетичної, пропріоцепторної сенсорної системи; розвивається регулювання тонуусу м'язів. Виконання вправи поперемінно різними руками забезпечує розвиток міжпівкульної взаємодії.

Для контролю динаміки навчання слід вимірювати час виконання вправи. Якщо на початкових етапах збирання жмені квасолі займає 1,5-2 хвилини, то до кінця циклу з 15-30 занять - не більше 30-45 секунд.

Подвійне призначення

Пропоновані методичні прийоми та конкретні методи мають «подвійне призначення», з одного боку, вони дозволяють більш повно дослідити рівень розвитку рухових функцій у дитини, з іншого, діти до 10 років, а особливо діти з труднощами розвитку психіки, виснажуються, і в ході занять корекційно-розвивального або формувального навчання їм потрібні рухові паузи підтримки тонуусу. Вправи, що описуються в цій роботі, допоможуть заповнити час цих пауз і вирішити завдання комплексного розвитку психічної сфери дитини.